

Paragraaf Duurzaamheid

Inleiding

Dit jaar is er net als vorig jaar een paragraaf over duurzaamheid opgenomen in de begroting 2026 van Provincie Zeeland. In deze paragraaf staan de ambities om in 2026 bij te dragen aan onze duurzaamheidsdoelen. We richten ons specifiek op de projecten en uitvoeringstaken van onze organisatie waar we directe invloed op hebben.

Waarom een paragraaf over duurzaamheid?

Met het realiseren van uitvoeringstaken willen we positieve impact maken op klimaat, milieu en/of maatschappij. We vinden het een logische stap om hierover verantwoording af te leggen. De ambities om bij te dragen aan de duurzaamheidsbeleidsdoelen zijn concreet gemaakt voor deze begroting. Op basis van de verwachte (inkoop)projecten en uitvoeringstaken zijn ambities geformuleerd. Hierbij zijn de ervaringscijfers van de monitoring in het jaarverslag 2024 voor maatschappelijk verantwoord inkopen en aanbesteden (MVOI) gebruikt. Provincie Zeeland vervult voor maatschappelijk verantwoord inkopen nog steeds een koploperpositie. Vanuit deze rol stimuleren wij transparantie en verantwoording in de gehele productieketen.

Beleidskaders

In onderstaande tabel staan de beleidskaders aan welke de Provincie zich heeft gebonden op welke wijze dit wordt gemeten.

Beleidskader	Wijze van meten
Klimaat mitigatie (SDG 13)	
Klimaatakkoord van Parijs, Regionale Energiestrategie (RES 2.0) RES 2.0 - RES Zeeland, CO2 prestatieladder niveau 3	Hoeveelheid kilogram vermeden CO2
Klimaatadaptatiestrategie Zeeland (2021 – 2026), Stresstesten	Klimaatrisico's voor Zeeland in beeld brengen
Een klimaat robuuste en waterbestendige infrastructuur in 2050 (Klimaatadaptatiestrategie Zeeland 2021-2026)	Totaal percentage areaal dat klimaat robuust is ingericht
Ongelijkheid verminderen (SDG 10)	
Besluit Gedeputeerde Staten van Zeeland 1 oktober 2015: 'Invulling afspraken participatiewet en social return'	Social return: percentage uitgave loonsom in opdrachten besteed aan mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt
Besluit Gedeputeerde Staten van Zeeland 17 december 2020: 'Charter diversiteit' en actieprogramma Diversiteit, gelijkwaardigheid en inclusie.	Aantal stages Provincie Zeeland Aantal personen met een afstand tot de arbeidsmarkt of arbeidsbeperking werkzaam bij de Provincie Zeeland
Directiebesluit Genderplan 2025-2027	Balans in het aantal man-vrouw op hogere salarisschalen (vanaf schaal 11). Aantrekken en behouden van divers talent.
Duurzame steden en gemeenschappen (SDG 11)	
Schone Lucht Akkoord 2020 Convenant Schoon en Emissie loos Bouwen (d.d. 2023)	Aantal vermeden kilogram NOx
Verantwoorde consumptie en productie (SDG 12)	
Grondstoffen akkoord 2017 Economisch uitvoeringsprogramma 2024- 2028	Aantal kilogram vermeden primaire grondstoffen
Manifest Duurzaam GWW 2030 (d.d. 2022)	Toepassen Milieukosten Indicator bij inkopen en aanbestedingen voor Grond-Weg-, en Waterbouw
Betaalbare en duurzame energie (SDG 7)	
Regionale Energie Strategie (RES 2.0) RES 2.0 - RES Zeeland	Megawatt opgesteld vermogen hernieuwbare energie Provincie Zeeland
Leven op het land (SDG 15)	
Natuurbeheerplan 2024	Aantal vierkante meter inheems groen
Goede gezondheid en welzijn (SDG 3)	
Voortvloeiend uit interbestuurlijk programma Omgevingswet: weren van Zeer Zorgwekkende Stoffen (Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS) Informatiepunt Leefomgeving (iplo.nl)) Green Deal duurzame catering	Aantal kilogram vermeden stoffen die Carcinogeen (kankerverwekkend) en/of Mutageen (veranderingen in erfelijke eigenschappen inducerend) en/of Reproductie toxisch (schadelijk voor de voortplanting of het nageslacht) zijn (CRM- stoffen)

Inkoop

Voor 2026 hebben wij de volgende effecten begroot. In de tabellen hieronder wordt weer gegeven met welke uitvoeringstaken en projecten wij verwachten in 2026 een (positieve) duurzaamheidsimpact willen maken.

Samen met de markt gaan we de uitdaging aan om de percentages voor de te behalen effecten te verhogen. Waar referenties uit voorgaande jaren bekend zijn, worden de percentages in onderstaande tabel weergegeven. De witte vlakken geven aan dat er wel mogelijkheden zijn om effecten te behalen, maar deze cijfers nog niet beschikbaar zijn. De realisatie van de ambities wordt gemeten en gemonitord gedurende het gehele jaar. Voor de monitoring wordt gebruik gemaakt van de online rekenbladen die voor iedereen toegankelijk zijn via <https://mvidatabase.nl/>. In de handleiding MVOI-effectmeting zijn de definities en berekeningsmethodes uitgelegd per doel. Voor vermeden kg CO2 wordt emissie equiv de Nederlandse emissiefactoren gebruikt. We rekenen met CO2-equivalenten; dus ook andere broeikasgassen met 'Global Warming Potential' worden waar mogelijk meegenomen. Emissiefactoren worden uitgedrukt in cijfers die de Nederlandse praktijksituatie zo goed mogelijk benaderen. Er worden Internationale/Europese cijfers gebruikt, tenzij de Nederlandse situatie afwijkend is (GHG-effect protocol). Er wordt aangenomen dat koolstof die vrijkomt in de kort cyclische keten geen versterkend effect heeft op het broeikas effect. De grijze vlakken geven aan dat we op dit moment geen mogelijkheden zien om voor deze ambities effecten te behalen. De percentages in de tabel zijn een realistische inschatting op basis van ervaring uit de voorgaande jaren.

Grote projecten

	13 KLIMAATACIE	11 DUURZAME STEDE EN GEMEENSCHAPPEN	12 VERANTWOORDE CONSUMPTIE EN PRODUCTIE	7 NETJALIGHEID DUURZAME ENERGIE	15 LEVEN OP HET LAND	3 GOEDE GEZONDHEID EN WEELZIJN	10 ONVEILIGHEID VERMINDEREN
	Kilogram vermeden CO2	Kilogram vermeden NOx	Kilogram vermeden primaire materialen	MegaWatt additionele geïnstalleerde hernieuwbare energie	Vierkante meter landschapselementen	Kilogram vervangen CRM-stoffen	Percentage van de loonsom
Radar toren	40%		90%				

Radartoren

In het Grenspark Groot Saefthinge wordt een panorama-/radartoren gebouwd. Bij de aanbesteding is in het ontwerp hoog ingezet op circulariteit en reductie van energiegebruik. Omdat Rijkswaterstaat een nieuwe radartoren moest hebben en de Provincie een multifunctioneel gebouw voor de omgeving is één gecombineerd gebouw ontworpen. Het radargedeelte is van beton om de stijfheid te garanderen die benodigd is voor een goed radarsignaal. De multifunctionele gebouwen die zich rondom de radartoren bevinden en het panoramadek zijn zoveel mogelijk demonteerbaar en met circulaire en natuurlijke materialen ontworpen. Bovendien kan het multifunctionele deel worden gescheiden van de radar zou dat in de toekomst nodig moeten zijn. Met deze oplossing wordt bereikt dat minder materiaal nodig is. Het materiaal dat wordt toegepast is van hernieuwbare grondstoffen, waardoor 100% primaire materialen zijn vermeden. De oplevering staat gepland voor juli 2026.

Mobiliteit

	13 KLIMAATACHT	11 DUURZAME STEDE EN GEMEENSCHAPPEN	12 VERANTWOORDE CONSUMPTIE EN PRODUCTIE	7 BETAALBAAR EN DUURZAME ENERGIE	15 LEVEN OP HET LAND	3 GOEDE GEZONDHEID EN WELZIJN	10 ONGELUKSHEID VERMINDEREN
	Kilogram vermeden CO2	Kilogram vermeden NOx	Kilogram vermeden primaire materialen	MegaWatt additionele geïnstalleerde hernieuwbare energie	Vierkante meter landschapselementen	Kilogram vervangen CRM-stoffen	Percentage van de loonsom
Busconcessie	8%	8%					
Wagenpark							
- Personen	100%	10%					
- Weginspectie	30%	3%					
Onderzoek en advies	30%	50%					

De Provincie Zeeland heeft een verouderde vloot die bestaat uit drie vaartuigen die sterk verouderd zijn en waarbij de levensduur ruim is overschreden. Twee hiervan zijn verkocht omdat deze voor het uit te voeren werk niet meer benodigd zijn. Het laatste vaartuig blijft operationeel totdat er een nieuw vaartuig is aangekocht. De vervanging/aanschaf van het vaartuig voor de natte infrastructuur is momenteel in voorbereiding. Uitgangspunt is om hiervoor een elektrisch vaartuig aan te schaffen.

Busconcessie

Vanaf 13 december 2026 zal EBS het busvervoer in Zeeland verzorgen. In de aanbesteding van de concessie 2026-2038 zijn duurzaamheidseisen meegenomen op het gebied van CO2 en het gebruik van circulaire materialen. Er wordt vanaf de start van de concessie voor 94% van de dienstregelingen met ZE-bussen gereden, dit geldt voor zowel de grote lijnbussen als de buurtbussen.

Wagenpark

Ons wagenpark is elektrisch, met uitzondering van de weginspectievoertuigen. We streven naar de meest duurzame variant, doordat elektrische varianten op barrières stuiten zal er een onderzoek starten in 2026. Dit stelt ons in staat om praktijkervaring op te doen, technische en operationele knelpunten te identificeren en samen met onze partners te werken aan passende oplossingen. De nieuw aangeschafte weginspectievoertuigen gaan op biodiesel (HVO100) rijden. We kiezen bewust voor een gefaseerde aanpak, waarbij duurzaamheid en uitvoerbaarheid hand in hand gaan.

In het kader van onze duurzaamheidsdoelstellingen streven wij ernaar om het volledige wagenpark – inclusief ondersteunende voertuigen – zo duurzaam mogelijk in te richten. Hierbij beperken wij ons niet uitsluitend tot elektrificatie, maar onderzoeken wij tevens de inzet van alternatieve brandstoffen zoals HVO100 en waterstof. Daarnaast zetten wij in op slimme mobiliteitsoplossingen en het reduceren van het aantal (fossiel) gereden kilometers.

In 2026 willen wij gebruik van de beschikbare faciliteiten binnen de Provincie Zeeland om het aantal gedeclareerde zakelijk gereden kilometers terug te dringen. Door het strategisch plaatsen van poolauto's willen wij het aantal (fossiel) gereden kilometers reduceren. Tevens voorzien wij een reductie van 30% in de CO2-uitstoot van de voertuigen van de weginspectie in 2026, ten opzichte van het huidige niveau (2025).

Onderhoud kapitaalgoederen

	13 KLIMAATACHT	11 DUURZAME STEDEN EN GEMEENSCHAPPEN	12 VERANTWOORDE CONSUMPTIE EN PRODUCTIE	7 BETAALBAAR EN DUURZAME ENERGIE	15 LEVEN OP HET LAND	3 GOEDE GEZONDHEID EN WELZIJN	10 ONGELIJKHEID VERMINDEREN
	Kilogram vermeden CO2	Kilogram vermeden NOx	Kilogram vermeden primaire materialen	MegaWatt additionele geïnstalleerde hernieuwbare energie	Vierkante meter landschapselementen	Kilogram vervangen CRM-stoffen	Percentage van de loonsom
Grond, weg en waterbouw (onderhoud)	55%	10%	50%		20%		2%
Grond, weg en waterbouw (aanleg en renovatie)	60%	100%	55%		20%		2%
Onderhoud gebouwen							

Grond, weg en waterbouw

De ambitie voor de infrawerken voor het jaar 2026 is om de stikstofuitstoot te reduceren tot het niveau dat er geen stikstofdepositie is op natuurgebieden. Deze doelstelling vloeit voort uit de urgentie van de stikstofcrisis, die niet alleen in Zeeland, maar in heel Nederland grote gevolgen heeft. Het reduceren van stikstofuitstoot is essentieel om de projecten volgens planning te kunnen uitvoeren.

We willen de ontwikkeling van laadinfrastructuur op basis van hernieuwbare energie faciliteren. Deze duurzame en integrale aanpak draagt bij aan een structurele oplossing van de stikstofproblematiek. De precieze invulling van deze ambitie wordt nader uitgewerkt en afgestemd op de behoeften van toekomstige projecten van de afdeling infrastructuur.

Hoewel onderhoudswerkzaamheden momenteel niet onder de stikstofregelgeving vallen, zetten we ons proactief in om ook daar de uitstoot te verminderen. Zo wordt gestreefd naar een reductie van 10% stikstofuitstoot, onder andere door het gebruik van schonere brandstoffen en motoren.

Ook hergebruik van materialen wordt als een belangrijk speerpunt gezien, met een sterke focus op circulaire inkoop — bijvoorbeeld door materialen binnen hetzelfde project opnieuw toe te passen. Daarnaast stimuleren we toepassing van hernieuwbare materialen.

Verder streven we ernaar om meer groen aan te planten in of nabij projectlocaties, met als doel het bevorderen van natuurwaarden en biodiversiteit.

Dit jaar hebben we voor het eerst de ambitie per gepland project in beeld gebracht.

Nummer	Project	Type	Kg CO2 vermeden	Kg NOx	Vermeden Primaire materialen	MegaWatt additionele geïnstalleerde hernieuwbare energie	M2 landschapselement	Kg CRM vervangen
1	Groot onderhoud asfalt	Onderhoud	55%	10%	55%			
2	Onderhoud natte infrastructuur	Onderhoud	55%	10%	25%		20%	
3	Onderhoud kunstwerken (droog)	Onderhoud	55%	10%				
4	N656 Randweg Oud-Vossemeer	Project	60%		55%			

5	Vervangen drie verkeersregelininstallaties	Onderhoud	50%	10%				
6	N651 Vervangen Brug Stoofweg	Project	60%		30%			
7	Renovatie kademuur Edisonpark	Onderhoud	50%	10%	50%			
8	Baggerwerkzaamheden Talud veerhaven Breskens	Onderhoud	50%	10%				
9	Renovatie Basculebrug Zeelandbrug	Onderhoud	50%	10%	30%			

Onderhoud gebouwen

In het Integraal Provinciaal Overleg (IPO) hebben de provincies afgesproken dat het vastgoed van alle provincies in 2028 energie-neutraal moet zijn, met uitzondering van monumentale panden. Voor deze monumenten geldt de landelijke afspraak om, ten opzichte van 1990, de CO₂-uitstoot in 2030 met 40% te verminderen en in 2040 met 50%. Als strategie voor het behalen van de energie-neutrale doelstelling wordt uitgegaan van de Trias Energetica. Dit houdt in dat gebouwen eerst zo veel mogelijk worden verduurzaamd, bijvoorbeeld door middel van isolatie, zodat er zo min mogelijk energie nodig is. De energie die wel verbruikt wordt, moet zoveel mogelijk duurzaam worden opgewekt. Fossiele brandstoffen worden zo efficiënt mogelijk ingezet, met compensatie via Garanties van Oorsprong (GVO's).

In 2026 starten we met de renovatie van de gebouwen C en K. Deze renovaties dienen als voorbeeldprojecten voor de verdere verduurzaming van de panden van het Abdijcomplex. Het Abdijcomplex bestaat zowel uit monumentale panden als uit reguliere kantoorpanden, wat het verduurzamen van het complex een uitdaging maakt. Door de renovaties van C en K uit te voeren, kunnen we duidelijker de mogelijkheden en beperkingen van verduurzaming in de praktijk ervaren. Tijdens de renovatie willen we zoveel mogelijk duurzame maatregelen toepassen, zoals extra isolatie aan de gevels, nieuwe isolerende beglazing en ledverlichting. Het doel is om te onderzoeken of deze maatregelen ook in andere gebouwen van het complex toepasbaar zijn.

Tegelijkertijd lopen er al verschillende uitvoeringsprojecten om de provinciale gebouwen stapsgewijs duurzamer te maken. Bij iedere aanpassing of vervanging van installaties wordt het duurzaamheidsaspect meegenomen. Zo hebben we vorig jaar een warmtepompinstallatie gecombineerd met nieuwe energiezuinige cv-ketels geïnstalleerd voor de verwarming van de gebouwen A, B en C. Dit heeft geleid tot een lagere gasconsumptie. Daarnaast worden er zonnepanelen geplaatst bij de steunpunten, en lopen er verschillende onderzoeken naar verdere verduurzaming van het provinciale vastgoed.

Bedrijfsvoering

	13 KLIMAATACHT	11 DUURZAME STEDEN EN GEMEENSCHAPPEN	12 VERANTWOORDE CONSUMPTIE EN PRODUCTIE	7 BETAALBAAR EN DUURZAME ENERGIE	15 LEVEN OP HET LAND	3 GOEDE GEZONDHEID EN WELZIJN	10 ONGEGLIJKHEID VERMINDEREN
	Kilogram vermeden CO2	Kilogram vermeden NOx	Kilogram vermeden primaire materialen	MegaWatt additionele geïnstalleerde hernieuwbare energie	Vierkante meter landschapselementen	Kilogram vervangen CRM-stoffen	Percentage van de loonsom
Meubilair	50%		70%			50%	
Catering						50%	
Schoonmaak						50%	
Afval							
Geïntegreerd Financieel Systeem (GFIS)	100%						
Clouddiensten	10%						
Servers, laptops en telefoons	10%	10%	25%				
Energie	100%						

Personeel en Organisatie

Duurzaamheid is verankerd in het personeelsbeleid van Provincie Zeeland. Binnen P&O zetten we actief in op duurzame mobiliteit, sociale verantwoordelijkheid en voorbeeldgedrag, binnen het bredere kader van de Regeling Duurzaam Reizen (2022) en in lijn met de doelstellingen van de Regionale Energiestrategie Zeeland (RES). We werken deze ambitie uit via verschillende uitvoeringsprogramma's en strategische projecten. Ons doel is om bij te dragen aan een duurzamere toekomst voor onze organisatie en de samenleving. Dat doen we door:

- De CO2-uitstoot van zakelijke reizen met 55% te verminderen in 2030.
- Over te gaan op volledig emissievrije mobiliteit in 2050.
- We maken het mobiliteitsbeleid duurzamer en stimuleren het gebruik van duurzame vervoersmiddelen.

Dit doen we op verschillende manieren, waarbij we het zo eenvoudig mogelijk houden. Voor dienstreizen en woon-werkverkeer stimuleren we slimme en bewuste keuzes, zoals reizen per (elektrische) fiets, openbaar- of deelfervoer. Ook niet reizen – bijvoorbeeld door gebruik te maken van digitale overleggen – wordt ondersteund. We verlagen drempels met moderne voorzieningen, passende vergoedingen en fiscale voordelen via het IKB, afgestemd op de behoeften van medewerkers. Binnen het HR-beleid krijgt duurzaamheid verder vorm met bijzondere aandacht voor de duurzame inzetbaarheid van onze medewerkers. We investeren in vitaliteit, ontwikkeling en werk-privébalans via programma's voor mentale en fysieke gezondheid, een gevarieerd leer- en ontwikkelaanbod en de mogelijkheid tot hybride werken. Duurzaamheid is daarmee ook verankerd in ons leer en ontwikkel-aanbod. Gezonde keuzes – zoals fietsen, OV en digitaal overleg – worden actief gestimuleerd, wat bijdraagt aan zowel medewerkerstevredenheid als milieudoelstellingen. Papierloos werken en digitale samenwerking zijn inmiddels de norm en versterken de flexibiliteit en efficiëntie binnen onze organisatie. Tot slot monitoren we de effecten van ons beleid, onder meer op het gebied van CO₂-uitstoot, mobiliteitskeuzes en gebruik van voorzieningen, zodat we gericht kunnen bijsturen en bouwen aan een toekomstbestendig, sociaal en duurzaam personeelsbeleid.

CO₂ Prestatieladder

Provincie Zeeland wil in 2026 ten opzichte van 2021 30% minder CO₂ uitstoten (absoluut). Om de doelstelling te halen werken we met de CO₂ Prestatieladder. De provincie is van start gegaan met de certificatie voor trede 3 en wil op termijn naar een certificatie voor trede 5.

Afval

Op de kantoren en steunpunten wordt het afval zoveel mogelijk gescheiden ingezameld. De inzamelingsbakken worden in 2026 ook zoveel mogelijk van hergebruikmateriaal gemaakt. In 2026 worden emissievrije of -arme voertuigen ingezet voor het ophalen van de vrijgekomen reststromen. We gaan in 2026 de CO₂ emissies van het afval voor het eerst in beeld brengen waarna voor de volgende begroting de ambities kunnen vaststellen.

Geïntegreerd Financieel Systeem (GFIS)

Per 1 oktober 2026 zal er een Geïntegreerd Financieel Inkoop Systeem (hierna 'GFIS') in gebruik worden genomen door Provincie Zeeland. De milieueffecten hiervan zijn vooral gerelateerd aan het energieverbruik, het gebruik van grondstoffen en verpakkingsmaterialen. Er wordt geïnvesteerd in nieuwe technologieën zoals vloeistofkoeling en energie-efficiënte hardware. Dit helpt om het energieverbruik van IT-apparatuur te verlagen en de koelingsbehoeften te optimaliseren. Daarnaast wordt 100% hernieuwbare energie gebruikt voor de datacenters. Er worden verschillende maatregelen en procedures getroffen om te garanderen dat de servers en andere producten die het bedrijf gebruikt, vrij zijn van conflictmineralen die op een onverantwoorde manier zijn gewonnen. Alle verpakkingen zijn gemaakt van minstens 50% gerecycled materiaal. Daarnaast is 100% van de verpakkingen herbruikbaar, recyclebaar of composteerbaar.

ICT

In 2026 zetten we in op het verder verminderen van de ecologische voetafdruk van onze ICT-activiteiten. We verkleinen actief onze ecologische voetafdruk én blijven innoveren. Terwijl nieuwe technologieën zoals AI en datagedreven werken meer energie vragen, zetten we daar energiezuinige IT-systemen, hernieuwbare bronnen en slim hergebruik tegenover. We maken afgewogen keuzes over welke IT-technologieën, zoals kunstmatige intelligentie ("AI"), we effectief kunnen inzetten voor onze vraagstukken, waarbij efficiëntie en duurzaamheid belangrijke kaders zijn.

Zo vervangen we verouderde systemen door energiezuinige, duurzamere IT-apparaten en maken we voor ons eigen , interne datacenter gebruik van hernieuwbare energiebronnen. We verlengen de levensduur van hardware via hergebruik en recycling, in nauwe samenwerking met onze leveranciers. Dankzij striktere duurzaamheidscriteria in onze aanbestedingen gebruiken we telefoons, laptops en andere werkplekmiddelen langer door. Daarnaast pakken we samen met leveranciers ons afval van IT-apparatuur aan: we voeren oude of defecte apparatuur verantwoord af, laten deze recyclen en geven afgeschreven middelen waar mogelijk een nieuwe bestemming. Bovendien werken we aan bewustwording bij alle medewerkers over het verantwoord en efficiënt gebruiken van nieuwe technologie als AI.

